

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
художньо-графічний факультет
кафедра технологічної та професійної освіти



МАТЕРІАЛИ

**І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

«ІННОВАТИКА В ОСВІТІ, ДИЗАЙНІ ТА МИСТЕЦТВІ»

23-24 травня 2024 р.

м. Одеса

УДК: 001.895 [378+7.05+7] (08)

Рекомендовано до друку Вченою радою Державного закладу
«Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського» (*протокол № 17 від 27.06.2024 р.*)

Рецензенти:

Бредньова Віра Петрівна, кандидат технічних наук, професор кафедри
нарисної геометрії та інженерної графіки Одеської державної академії
будівництва та архітектури;

Бартенева Ірина Олександрівна, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський
національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Інноватика в освіті, дизайні та мистецтві : матеріали I Всеукраїнської
науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 23-24 травня
2024 року. Одеса: Університет Ушинського, 2024. 121 с.

До збірника ввійшли матеріали I Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Інноватика і освіті, дизайні та мистецтві», яка відбувалася у
Державному закладі «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» 23-24 травня 2024 року.

Матеріали конференції відображають науково-дослідницькі та
методико-орієнтовані підходи та сучасні тенденції, щодо використання
різноманітних інновацій, актуальних проблем в освіті, дизайні та мистецтві в
контексті сьогодення.

Збірник призначений для науковців (докторанти, аспіранти,
магістранти), здобувачів вітчизняних та зарубіжних закладів вищої освіти,
педагогічних працівників різних типів закладів освіти, художників,
дизайнерів, представників творчих спілок, арт-ринку.

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності в
текстах доповідей несуть їх автори.

© Державний заклад «Південноукраїнський
національний педагогічний університет
імені К.Д. Ушинського», 2024

© Колектив авторів, 2024

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

<i>Артемьева І. С., Богданов О. Д.</i> АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	7
<i>Бартенева І. О., Краснобаєва А. Ф.</i> ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ	11
<i>Berezovska K. V., Shkatulyak N. M.</i> INFORMATION TECHNOLOGIES IN PEDAGOGICAL RESEARCH	15
<i>Гончаренко Н. Л.</i> РОЗДІЛ «ПЕДАГОГІКА» У ФОНДІ ЦІННОЇ ТА РІДКІСНОЇ ЛІТЕРАТУРИ БІБЛІОТЕКИ УНІВЕРСИТЕТУ УШИНЬСЬКОГО ТА ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	19
<i>Дворядкіна Т. О., Козак В. І.</i> ЕТИЧНІ ПРИНЦИПИ ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ОСВІТІ	25
<i>Дишель Г. В.</i> ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНІ ПРИНЦИПИ НАВЧАННЯ ДРУГОЇ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ	28
<i>Калініченко І. І., Усов В. В.</i> АБСТРАКТНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 10-11 КЛАСІВ В ПРОЦЕСІ ТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	33
<i>Квасикова Г. С.</i> ВПРОВАДЖЕННЯ ДИЗАЙН-МЕНЕДЖМЕНТУ НА ДЕННОМУ ВІДДІЛЕННІ «ЕЛЕКТРОЕНЕРГЕТИКИ, ЕЛЕКТРОТЕХНІКИ ТА ЕЛЕКТРОМЕХАНІКИ, ГОТЕЛЬНО-РЕСТОРАННОЇ СПРАВИ» ВСП «ФАХОВОГО КОЛЕДЖУ ВИМІРЮВАНЬ ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ І ЗВ'ЯЗКУ» ДЛЯ ПОКРАЩЕННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ, ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ ТА ПРОГНОЗУВАННЯ ПОПИТУ ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТНІХ ПОСЛУГ	36

СЕКЦІЯ 1
ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

**АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ**

Артемьєва Інна Сергіївна

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна;*

Богданов Олексій Дмитрович

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
художньо-графічного факультету
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*

Ключові слова: академічна мобільність, віртуальна академічна мобільність, майбутній вчитель, мобільність, професійна підготовка.

У життєвому середовищі, яке швидко змінюється, категорія «мобільності» є однією з характеристик сучасного суспільства. Майбутній фахівець практично будь-якої галузі повинен володіти професійно важливими особистісними якостями: прагненням до самовдосконалення, готовністю до безперервної професійної освіти, вмінням працювати в команді, толерантним ставленням до ділових партнерів, ефективним спілкуванням та вирішенням конфліктів, вмінням приймати рішення, ініціативністю та самостійністю, швидкою адаптацією до нових умов праці та життя.

Постійне оновлення української системи освіти також вимагає від учителів адаптації до нових професійних умов, роботи з іншими стандартами, використання рекомендованих шкільних матеріалів та змінного переліку підручників, розробки нових засобів оцінювання та постійного проходження професійної мобільності, вдосконалення та застосування сучасних методів навчання методів діяльності та технологій, у тому числі інформаційно-комунікаційних, використання різноманітних освітніх Інтернет-ресурсів, формування толерантності учнів, ефективної взаємодії, вирішення конфліктів.

Підготовка майбутніх вчителів до такої діяльності відбувається у ЗВО і передбачає формування готовності студентів до академічної мобільності. Ці курси дозволяють студентам побудувати особисту траєкторію навчання та визначити широкий спектр можливостей для їхньої майбутньої професійної діяльності, обираючи курси, які пропонують університети-партнери. Необхідність підготовки студентів до академічної мобільності, що здійснюється через ІКТ, онлайн-курси різних університетів, набуває особливої актуальності в період загальної інформатизації суспільства та освіти. Різноманітними дослідженнями доведено, що цей вид мобільності, який є процесом, спрямованим на професійне самовдосконалення майбутніх вчителів, водночас має певні структурні компоненти та є важливою особистісною якістю студента, яку необхідно формувати в процесі професійної підготовки у своєму університеті.

Щоб конкретно розглянути категорію «академічної мобільності», необхідно спочатку звернутися до більш загального поняття «мобільність».

Ця категорія відноситься до різних наук, включаючи психологію, соціологію, педагогіку. У психології мобільність (грец. *mobilis* – рухливість) визначається як рухливість, швидка готовність до реакції, швидке включення в діяльність [2]. Рухливість за визначенням є специфічною властивістю, характеристикою людини.

У наукових дослідженнях О. Калішука звертається увагу на трактування поняття «мобільність» з точки зору соціології, що характеризується її, як різнопланова, багатосистемна та багатофакторна, яке систематично почало використовуватися з 20-х років у ХХ століття, завдяки його різноманітності та широті використання, термін зазвичай використовується з явними словами, які пояснюють, що означає цей термін у конкретному випадку, такими як «академічна мобільність», «професійна мобільність», «соціальна мобільність», «віртуальна мобільність» тощо [1].

Зазначимо, що мобільність з погляду педагогіки, передбачає трансформацію змісту навчання в рамках однієї спеціальності залежно від зміни закладу освіти, який характеризується тільки цьому закладу притаманними: науково-педагогічним процесом сформованими науковими школами та організацією освітнього процесу. Означений вид мобільності можна визначити як академічна мобільність [2].

Дослідники розглядають академічну мобільність як процес, у якому партнери університету надають студентам можливість самостійно формувати та вдосконалювати свою професійну освітню підготовку, обираючи навчальні модулі, дисципліни та заклади освіти «відповідно до своїх нахилів та прагнень».

Під поняттям «академічна мобільність студентів» розуміється «форма організації навчання студентів, що передбачає переміщення до інших закладів вищої освіти країни або за кордон» [3].

Час, який студент може подорожувати в іншому місці, обмежений і на певний період часу. Більшість – це один семестр, і після закінчення курсу мобільності студент повертається до початкового університету, щоб перескласти пройдені курси та завершити навчання.

З іншого боку, науковці зазначають, що академічну мобільність студентів слід розглядати не лише як соціальний процес переміщення з метою навчання, а й як цілісну особистісну характеристику, сформовану в процесі навчання. Академічна мобільність як особистісна якість майбутніх учителів – це «здатність і готовність адаптуватися, змінюватися, змінювати себе та оточення» [4].

Однією з нових форм академічної мобільності сьогодні є віртуальна академічна мобільність студентів. Це включає курси дистанційного навчання від університетів-партнерів як частину освітньої програми через Інтернет і вважається участю студента в інших університетах використовуючи онлайн-курси для вивчення окремих курсів або частин курсів за допомогою Інтернет-технологій [3].

Перелічимо переваги самої віртуальної форми: доступність та відкритість освіти; можливість навчання на найкращих національних та міжнародних спеціалізованих курсах; більш зручні форми подання навчальних матеріалів (інтерактивні, мультимедійні) та організації діяльності студентів; індивідуалізація освітнього процесу; немає обмежень щодо того, де і коли ви навчаєтесь; перспективи одночасного навчання в кількох закладах освіти; підбір додаткових курсів, вузько орієнтованих на професійні інтереси студента; побудування індивідуальної траєкторії навчання тощо.

Теоретичний аналіз дослідження показує, що віртуальну академічну мобільність майбутнього вчителя можна визначити, з

одного боку, як важливу складову процесу його професійної підготовки, а з іншого як готовність до саморозвитку з використанням освітніх ресурсів різних ЗВО і здатний здійснювати різні види педагогічної діяльності під час навчання за допомогою онлайн-курсів на основі використання сучасної інформації, комунікативних навичок для взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу в змішаному освітньому середовищі та готовність самостійно навчати майбутніх здобувачів освіти у такому середовищі.

В існуючих наукових дослідженнях з педагогіки, присвячених проблемі підготовки майбутніх вчителів у ЗВО, дослідження віртуальної академічної мобільності тільки починаються.

На основі аналізу світових досліджень академічної мобільності структуру академічної мобільності майбутніх учителів було побудовано таким чином:

- ціннісна орієнтація здобувачів освіти на самовдосконалення майбутньої навчальної діяльності в умовах єдиного світового освітнього простору; бажання опанувати не лише власну освітню програму, а й освітні програми інших ЗВО з метою отримання більш глибоких і різнобічних знань і досвіду в тій чи іншій освітній галузі; толерантне ставлення до слухачів навчальних курсів інших закладів вищої освіти України та світу; бажання використовувати можливості ІКТ для навчання, саморозвитку та взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу, а також для майбутньої професійної діяльності зі студентами;

- навчальні навички та вміння здобувача освіти, пов'язані з дистанційним навчанням з використанням ІКТ; професійні вміння та навички, якими повинен володіти майбутній вчитель для реалізації функцій навчальної діяльності та забезпечення її ефективності; уміння студентів працювати самостійно; здатність до самоорганізації та самостійного планування навчальної діяльності;

- готовністю майбутніх вчителів до самооцінки, рефлексії власної навчальної діяльності в онлайн-середовищі; до рефлексії взаємодії з іншими учасниками освітнього процесу – студентами та викладачами інших ЗВО; до апробації у педагогічній практиці та оцінки створеного фрагменту онлайн-курсу для учнів школи, рефлексії онлайн-взаємодії з учнями.

Тому академічна мобільність майбутніх вчителів з точки зору соціальних процесів (можливість брати участь в освітньому процесі

інших ЗВО, використовуючи їх ресурси за допомогою ІКТ) – це можливість для здобувачів освіти формувати власну освітню траєкторію, нахили та обирати онлайн-курси або їх фрагменти (навчальні модулі) для удосконалення навиків відповідно до професійних інтересів. В результаті цього процесу сформуються інтегровані особистісні якості майбутніх учителів, тобто самостійно будувати траєкторію навчання, аналізувати та вибирати необхідні курси, планувати навчання, проходити навчання та будувати ефективну онлайн-взаємодію – інструментарій онлайн-курсів для своєї майбутньої професійної діяльності. Тобто академічну мобільність майбутніх вчителів можна вважати як частиною процесу професійної підготовки, так і результатом цього процесу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каліщук О. Д. Теоретичний аналіз поняття «мобільність» з точки зору різнопланових наукових підходів. *Педагогічні науки*. 2018. С. 77-83
2. Майборода В., Скиба Я., Ярошенко О. Теоретичні засади науково-дослідницької діяльності суб'єктів освітнього процесу університетів : практичний посібник. Київ : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. 174 с.
3. Мирошниченко Н. О., Квітко Н. М., Харькова Є. Д. Формування професійної мобільності вищої освіти в Україні: переваги та виклики. *Академічні візії*. 2023. Вип. 25. С. 1-13.
4. Циганаш А. В. Роль академічної мобільності у професійному розвитку майбутніх фахівців. *Проблеми сучасної психології*. 2013. Випуск 22 С. 641-654

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ТРУДОВОГО НАВЧАННЯ ТА ТЕХНОЛОГІЙ

Бартенєва Ірина Олександрівна

*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри педагогіки
Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К.Д. Ушинського», м. Одеса, Україна*